КАЗАН БУЕНЧА СӘЯХӘТ

БАШКАРДЫ:СИБАГАТУЛЛИНА М.Д.
ДАУТОВ Р.Ф.
7271 РИСОТ

КАЗАН ЛЕГЕНДАСЫ

Казан сүзе аш пешерүсавытын аңлата. Борын-борын заманда, моннан 1000 еллар элек безнең бабаларыбызның бабалары Болгар илендә яшәгәннәр. Бу ил бик бай булган. Бу Болгар иленә күрше булып яшәүчеләр кызыкканнар һәм көннәрдән бер көнне яу белән килгәннәр. Шәһәрне талаганнар, кешеләрне, Болгар ханын да үтергәннәр. Ханның Таңсылу исемле акыллы хатыны булган. Ул балаларны, кайбер яраланган кешеләрне качырып кала алган. Дошманнар киткәч, алар көймәләргә утырып Идел елгасы буенча йөзеп киткәннәр. Идел елгасына тагын бер елга килеп кушыла торган урында болар ярга чыкканнар. Таңсылу ханбикә казан белән елгадан су алырга уйлаганда, казаны суга төшеп киткән. Аларга бу җир бик ошаган һәм алар монда төпләнеп калырга уйлаганнар. Шәһәр төзеп, аны Казан диеп атаганнар, Иделгә килеп кушылган елганы Казансу дип атаганнар. Менә шулай итеп Казан ханлыгы барлыкка килгән.

Казан – Татарстан җөмһүриятенең башкаласы. Россиянең өченче башкаласы, илнең икътисади, фәнни һәм мәдәни үзәкләренең берсе. 2005 елда Казан үзенең 1000 еллыгын билгеләп үтте. Шәһәрдә 100дән артык милләт вәкиле, 1,2 миллион кеше яши. Казаныбыз ел саен үзгәреп, матураеп кына тора. Зур биналар, күперләр, юллар төзиләр, яңа мәчетләр ачыла, Универсиада алдыннан бик күп спорт корылмалары төзеделәр. Ә хәзер Казан Кремле буенча сәяхәтебезне башлап җибәрик

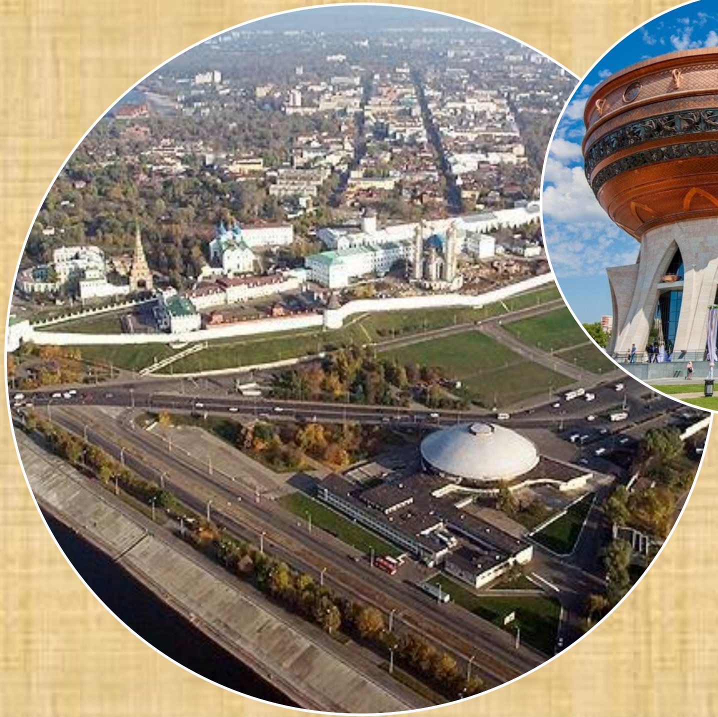

КАЗАН КРЕМЛЕ

Казан Кремле – ул бик борынгы Кремль. Безнең Казан Кремлененең исеме бөтен дөньяга тарихи һәйкәл дип таралган. Аның диварлары бик калын, озын, бик биек. Безнең Казан шәһәре башта шул Кремль эчендә булган. Кремль дивары дошманнардан саклану өчен төзелгән булган Һәм күп еллар буе безнең бабаларыбызны дошманнардан саклап килгән дә. Почмакларында манаралар тора. Элек алар күп – 13кә хәтле булганнар. Мондый манаралар күзәтү манаралары дип атала Кремльгә 5 керү юлы булган. Төп керү юлы – Спас манарасы. Манарага керер алдыннан тирән чокыр казылган, ә аның аркылы күтәртмә күпер салынган булган. Хәзерге Спас манарасы ак таштан төзелгән, аның очында – алтын йолдыз. Аның зур сәгате безгә вакытның һәр сәгатен күрсәтеп, сугып тора.Ул - сөембикә манарасы.

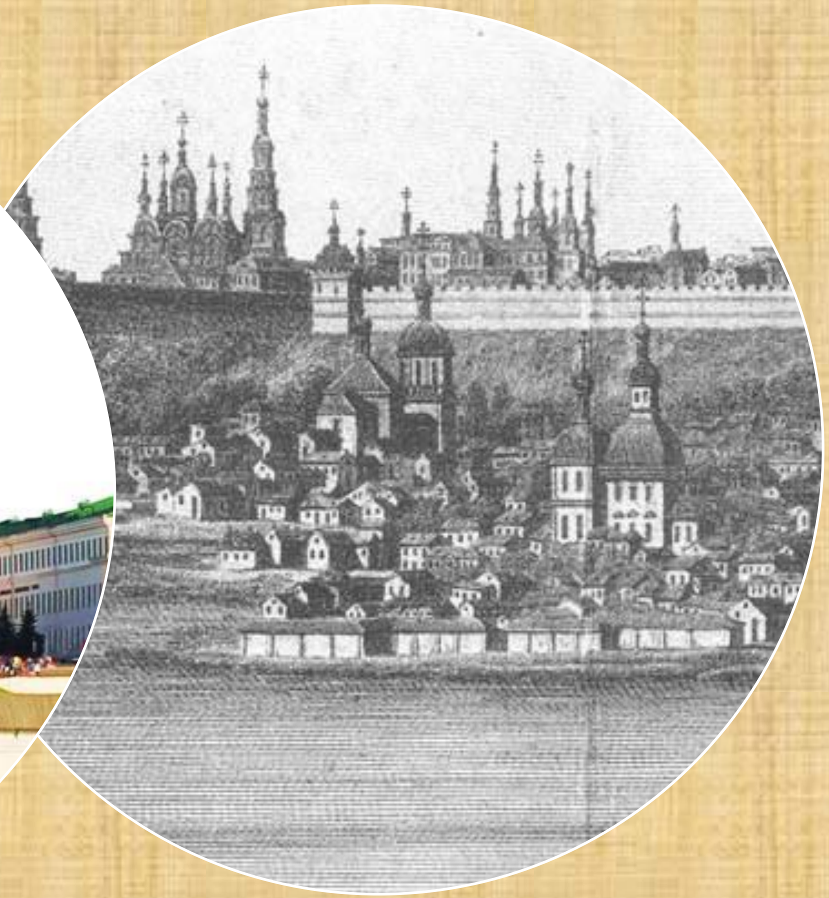

Кремльнең эчендә

Биек, биек, биеккә

Ашкан бер манара бар,

Исеме – Сөембикә.

Балкып тора алтын ай

Шул манара очында

Карыйсы килә керәп

Ни бар икән эчендә?

Бик борынгы манара

Исеме – Сөембикә.

Беләсебез бик килә:

Кем икән ул, кем икән?..

Хәзер үк әйтим микән,

Хәзер үк сөйлим микән?

Патшабикә-ханбикә

Булган ул Сөембикә.

Сөембикә манарасы татар халкының иң кадерле, иң газиз тарихи истәлеге. Халкыбыз аның турында гасырлар буенча риваять-легендалар, җыр-бәетләр тудырган. Сөембикә манарасы тагын серле манара дип тә атала. Бу манара белән бәйле бер легенда тыңлагыз.

«Сөембикә бик матур, гүзәл һәм акыллы ханбикә була. Явыз Иван аны ошата һәм Казанга илчеләрен җибәреп, Сөембикәгә үзенә кияүгә чыгарга тәкъдим итә. Ләкин Сөембикә ризалык бирми. Шуннан Явыз Иван зур гаскәр жыеп, Казанны чолгап ала. Сөембикә аңа кияүгә чыгарга риза була. Һәм жиде көндә Казанда иң биек манара төзергә куша. Явыз Иван җиде көндә манараны төзетеп бетерә. Шаулап-гөрләп туй башлана. Сөембикә манарага менәргә, шәһәр, казанлылар белән саубуллашырга дип рөхсәт сорый. Манараның иң өске катына менгәч, Сөембикәнең йөрәге дулкынланып китә. Аның һич тә моннан, туган булып өлгергән шәһәреннән китәсе килми. Сөембикә шулай итеп манарадан ташлана».

КОЛ ШӘРИФ

Кол Шәриф мәчете Россиядә иң зур мәчетләрнең берсе. Дүрт гасыр элек Казан ханлыгы башкаласың күп манаралы, дастаннарга кергән Кол Шәриф мәчете бизәп торган. Тикшеренүләр буенча сигез манаралы һәм ике яруслы мәчет дөньяның кыйтгаларына таба юнәлдерелгән була. Казан ханлыгының бәйсезлеге өчен көрәшче, шагыйрь, дәүләт эшлеклесе, рухани, сәид Кол Шәриф хөрмәтенә мәчет аның исеме белән аталган. 1552 елда Кол Шәриф үзенең шәкертләре белән мәчет өчен Явыз Иван гаскәрләренә каршы сугышып, мәчет баскычларында үтерелә. Явыз Иван Казан каласын яулап алганда мәчет тар-мар ителә.

1996 елда Татарстанның беренче президенты Минтимер Шәймиев Кол Шәриф мәчетен торгызу турында Указ чыгара. 1996 елның 21 февралендә мәчет бинасы төзелә торган урынга беренче нигез ташы салына. 2005 елның 24 июнендә, Казанның меңъеллыгына, тантаналы рәвештә ачыла. Аның 8 манарасы бар. Гөмбәз «Казан бүреге» декоратив элементлары, ләлә чәчәге белән бизәлгән. Бина төнлә бик матур яктыртыла.